

କିଛି ଉପାଦେୟ ତଥ୍ୟ

- ସର୍ବଦା ପ୍ରମାଣିତ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ବୁଣୀର ପୂର୍ବରୁ ବିହନ ବିଶୋଧନ କରିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ।
- ଯଦି ରାଜକେନ୍ଦ୍ରିୟମ କଲରେ ମିଳୁଥାଏ ତାହେଲେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ନିହାତି କରନ୍ତୁ।
- ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ଫଳାଳର ଅବଶିଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଓ ଘାସ ସବୁ ବାହି ନଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ।
- ଗ୍ରାଷ୍କ କାଳୀନ ଗଭାର ଚାଷ କରିବା ଜମି ପାଇଁ ଉପାଦେୟ ହୋଇଥାଏ।
- ଓଷଧ ସିଂଚନ ପାଇଁ ହେତୁ ପ୍ରତି ୫୦୦ ଲିଟର ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ।
- ଓଷଧ ସିଂଚନ ସବୁବେଳେ ସକାଳେ କିମା ଉପରବେଳା କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ର ଭଲ ଭାବରେ ଖୋଲ ପରିଶାର କରି ରଖିବା ଉଚିତ।

ଫଳ ଉପାଦନ

ମୁଗର ଫଳ ସବୁ ଏକ ସଙ୍ଗେ ପାକଳ ହୋଇ ନଥାଏ । ତେଣୁ ଯେମିତି ଫଳ ସବୁ ପାକଳ ହେଉଥାଏ ସେ ସବୁ ତୋଳି ଦେବା ଉଚିତ । ଥରେ ଦିଥର ତୋଳିବା ପରେ ପୁରା ଫଳାଳ କାହିଁ ଦେବା ଉଚିତ । ଫଳାଳ କାଳିଲା ପରେ ଅବଶିଷ୍ଟାଙ୍ଗକୁ ସବୁଜ ସାର ହିସାବରେ ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ କିମା ସବୁଜ ଗୋଖାଦ୍ୟ ହିସାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଗ୍ରାଷ୍କ କାଳୀନ ମୁଗ ଚାଷରେ କିସମ ନେଇ ହେବୁର ପିଲା ୧୦ ରୁ ୧୨ କ୍ଷିଣୀଲ ଅମଳ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଖରିପ୍ରରେ ଏହା ୭ ରୁ ୮ କ୍ଷିଣୀଲ ହିସାବରେ ଅମଳ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଗ୍ରାଷ୍କ ରତ୍ନରେ ମୁଗ ଚାଷ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଜମିର ଉର୍ବରତା ବୃଦ୍ଧି ହେବା ସହିତ ଫଳାଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଆବଶ୍ୟକତା ପୁରଣ ହୁଏ । ତା ସହିତ ୩୦ ରୁ ୪୦ କି.ଗ୍ରା. ପରିଶାରକାଳ ପରିବର୍ତ୍ତା ଖରିପ୍ରରେ ଫଳାଳ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହେ । ତେଣୁ ଜମିର ଉର୍ବରତା ବଢାଇବା ସହିତ ଏହା ଚାଷାଭାଇ ମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ସୁଦୃଢ଼ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ଧାନ ଉତ୍ତିକ ଫଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ମୁଗ ଚାଷ

ଶିବ ମଙ୍ଗଳ ପ୍ରଥାଦ, ସୁଜାତା ସେ୦୧, ସୁଶାନ୍ତ କୁମାର ଦାଶ, ଶରତ କୁମାର ପ୍ରଧାନ ଦିଲ୍ଲିପ ରଞ୍ଜନ ଷଡ଼ଳୀ, ମନୀଷ ଚୌରାୟିଆ, ତୁଷାର ରଞ୍ଜନ ସାହୁ ଏବଂ ରଞ୍ଜନ କୁମାର ମହନ୍ତି

ଭାରତ ବର୍ଷରେ ଧାନ ଚାଷ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଜଳବାୟୁ ଓ ପରିବେଶରେ କରାଯାଇଥାଏ । ଜମିରେ ଧାନ ଅମଳ ପରେ ଗୁହମ, ମକା, ସୋରିଷ କିମା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ରବି ଫଳାଳ ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ କିଛି ସ୍ଥାନରେ ଧାନ ଅମଳ ପରେ ପୁଣି ଧାନ ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ । ଫଳାଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଉପରେ ଯଦି ଧାନ ଦିଆଯାଏ ତାହେଲେ ଧାନ ଅମଳ ପରେ ପୁଣି ଧାନ କିମା ଅନ୍ୟ ଶାସ୍ୟ ଜାତୀୟ ଫଳାଳ ଚାଷ କଲେ ମାଟିର ଉର୍ବରତା କମିଯାଏ । ଗୋଟିଏ ପରେ ଆମେ ସବୁ ଜମିର ଉର୍ବରତା ରକ୍ଷା କରିବା କଥା କହୁଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟପରେ ଫଳାଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଉପରେ ଧାନ ଦେଉ ନାହିଁ । ଫଳାଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅନୁସାରେ ବର୍ଷର ତିମୋଟି ରତ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ଜମି ଖାଲି ପତିଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଏହି ସମୟରେ ସେହି ଖାଲି ଜମିରେ ଭଲଭାବରେ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଫଳାଳ ଚାଷ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବନ୍ୟା ଓ ମରୁତ୍ତି ଯୋଗୁ ଫଳାଳ ବହୁ ସମୟରେ ଅସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଯାଏ । ଧାନ ଫଳାଳର ଅନ୍ୟମିତତା ପାଇଁ ତାଳି ତଥା ଟେଲବୀଜ ଜାତୀୟ ଫଳାଳ ଧାନ ପରେ ଚାଷ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଏ । ଏହା ଅବଶିଷ୍ଟ ଜଳାୟ ଅଂଶକୁ ଭଲଭାବରେ ଉପଯୋଗ କରିପାରେ । ବିଭିନ୍ନ ଫଳାଳ ମଧ୍ୟରେ ମୁଗ ମରୁତ୍ତି ପ୍ରକାର ଜିଲ୍ଲା ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧ ବିକଷିତ, କାରଣ ମୁଗ ଖୁବ୍ କମ ଜଳ ଦରକାର କରେ । ଏହା ବାୟୁମନ୍ତରୁ ପରିଶାରଯାନ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରୁଥିବାରୁ ବାହ୍ୟ ପୋଷକ କମ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଫଳାଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅନେକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହାର କରିଛେ ଏବଂ ଏହା ଗାରିବ ଚାଷୀ ମାନଙ୍କୁ ପୋଷକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦେବ । ମୁଗ ଚାଷ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଏକବୁଝୁକୁ ଫଳାଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଉପରେ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ମୁଗ ଚାଷ କରିବା ପାଇଁ ଆମ ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ଫଳାଳ ଧାନ ଦେବାକୁ ପଢ଼ିବା

ଧାନ ଉତ୍ତିକ ଫଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ମୁଗ ଚାଷ

ଜାତୀୟ ଧାନ ଚାଷକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବାର ଅନୁଷ୍ଠାନ ନମ୍ବର - ୧୧୭
୧୦୦୦ ଏବଂ ପୃଷ୍ଠା ବିନ୍ୟାସ : ଡଃ. ଏନ. ବି. ରଥ, ଡଃ. କି. ଏନ. ଷଡ଼ଳୀ ଏବଂ ସଂଧ୍ୟା ରାଶି ଦଲାଳ
ଡିଆର୍କ୍ଟୋ ରୁପାତ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ପାତ୍ରାବଳୀ ପାତ୍ରାବଳୀ
ପରେ: ପ୍ରକାଶ କର ଏବଂ ବି. ବେହେରା

ପ୍ରକାଶକ: ଜାତୀୟ ଧାନ ଚାଷକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ, କଟକ, ଓଡ଼ିଶା - ୭୫୩୩ ୦୦୭
ମୁଦ୍ରଣ : ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ ଅନ୍ୟତଃ, ଭୁବନେଶ୍ୱର.

ଶାରଦ ଧାନ ଚାଷ: ସାଧାରଣତଃ ବିପ, ମଧ୍ୟମ ଓ ମଧ୍ୟମ ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ଶାରଦ ଧାନ ପରେ ମୁଗ ସଫଳ ଭାବରେ କରାଯାଇ ପାରିବ । ବିପ ଜମିରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଫଂସଲ ପାଇଁ ହାଲୁକା କଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବାବେଳେ ମଧ୍ୟମ ଓ ମଧ୍ୟମ ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ବିନା ଜଳ ସେଚନ ରେ ମଧ୍ୟ ସହଜ କିଷମ ମୁଗ ଚାଷ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ବିହନ ଚଣ୍ଡନ

ସଫଳ ଭାବରେ ବୁଝାଇ ଫଂସଲର ଚାଷ ପାଇଁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଧାନ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ।

କିପ ଜମି

ହୀରା, ବଦନା, ଅଞ୍ଜଳୀ, ସହଦାଗା ଧାନ ଓ ବୀରେତ୍ର । ଏଗୁଡ଼ିକ ୯୦-୧୦୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅମଳ ହେବା ସହିତ ଭଲ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରତି ହେବୁର ପିଛା ୩.୦ ରୁ ୪.୫ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମଳ ଦେଇଥାଏ ।

ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରିତ ମଧ୍ୟମ ଜମି

ଅନ୍ଧନା, ସି.ଆର ଧାନ-୪୦ (କାମେଟ୍), ସି.ଆର ଧାନ-୧୦୦ (ସେତ୍ୟଭାମା), ଖଣ୍ଡଗିରୀ, ସିଭାତ୍ର, ଏମ.ଟି.ସ୍ଟୁ-୧୦୧୦ ଇତ୍ୟାଦି କିଷମ ଜମି ଦିନ ଯଥା ୧୦୦ ରୁ ୧୧୫ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଅମଳ ଦେଇଥାଏ ପ୍ରତି ହେବୁର ପିଛା ୩.୫ ଟଙ୍କା ରୁ ୪.୫ ଟଙ୍କା ।

ମଧ୍ୟମ ଜଳସେଚିତ ଜମି

ଧାନ କିଷମ ଯଥା, ସି.ଆର ଧାନ-୩୦୫, ସି.ଆର ଧାନ-୩୦୪, ସି.ଆର ଧାନ-୩୦୪, ସି.ଆର ଧାନ-୩୦୦, ଉନ୍ନତ ଲଲାଟ, ଉନ୍ନତ ତପସ୍ୟାନ, ଫଳଶୁନୀ, ସତ୍ୟକ୍ରୂଷ୍ମ, ଶତାଙ୍ଗ, କିତିଶ୍ଚ, ନବୀନ୍, ଆର.ଆର.-୭୪, ବିଜେତା, ସୁରେତ୍ର, ପ୍ରତିକ୍ଷା ଓ ଜଳପତି ୧୨୦ ରୁ ୧୩୫ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅମଳ ଦେଇଥାଏ ଏବଂ ଯେଉଁ ଜମି ଗୁଡ଼ିକରେ ଅପେକ୍ଷାକୁତ ଅଧିକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଣି ରହେ, ସେହିପରି ଜମିରେ ଭଲ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ହେବୁର ପିଛା ୪-୭ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମଳ ଦେଇଥାଏ ।

ଅଳ୍ପ ଖାଲ ଜମି

ଯେଉଁ ଜମି ଗୁଡ଼ିକରେ ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଣି ଜମି ରହୁଥାଏ ସେ ଜମି ଗୁଡ଼ିକରେ ଧାନ କିଷମ ଯଥା, ସର୍ଷ, ସଷ୍ଟ ସର୍ବ-୭, ବର୍ଣ୍ଣାଧାନ, ଶାକ୍ସତ୍ରୀ, ସାବିତ୍ରୀ, ପୂଜା, ଶାରଳା ଓ ଦୂର୍ଗା ଇତ୍ୟାଦି ସଫଳ ଭାବରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ ଓ ଏଥରୁ ହେବୁର ପିଛା ୪-୭ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମଳ ହୁଏ ।

ଫଂସଲ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରିତ ଜମିରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଫଂସଲ ନେବାକୁ ହେଲେ ଅଧିକ ବିଳମ୍ବ କିଷମ ଧାନ ବ୍ୟବହାର ନକରିବା ଭଲ । ବିଳମ୍ବ କିଷମ ଗୁଡ଼ିକରେ ଫଂସଲ ପାଇବା ପରେ ଜମିର ବତର କମିଯିବାର ଭୟ ଥିବାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ହେଉଥିବା ଡାଳି ଜାତୀୟ ଫଂସଲ କୁ କମ୍ ପରିମାଣର ଆଦୃତା ମିଳିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ସେଥିଥାଇଁ, ବିଳମ୍ବ କିଷମ ଧାନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ବ ନଦେଇ ଡାଳି ଜାତୀୟ ଫଂସଲ ବିଶେଷ କରି ମୁଗ ଚାଷ କଲେ ଆମେ ଲାଭବାନ ହୋଇପାରିବା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ମୁଗ ଫଂସଲ ଓ ଏହାର ଚାଷ ବାଷ ଉପରେ ବିଶ୍ଵତ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ଫଳବିନ୍ଦୀ ପୋକ

ଏହି ପୋକର ଲାର୍ତ୍ତା (ସଂବାଳୁଆ) ସବୁ ପତ୍ରକୁ ଖାଇପାଥାନ୍ତି ଓ ତା ପରେ ଫଳକୁ ଛିଦ୍ର କରି ତା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମଞ୍ଜିକୁ ଖାଇ ଯାଅନ୍ତି । ଏହାକୁ ନିଯନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଫେନୋଫ୍ସ୍ଟ ୨ ମି.ଲି. ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଲାଇ ସଫଳ ସମୟରେ ପ୍ରଯୋଗ କରିବା ଉଚ୍ଚତାରେ ଏହାର ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା ମିଳିଥାଏ ।

କରଥା ପୋକ ଓ ଧଳା ମାଛି

ଏହି ମାଛି ସବୁ ଗଛର ପତ୍ର, ଫଳ ଓ ଫୁଲର ରସ ଶୋଷି ନଷ୍ଟ କରିବା ସହିତ ଏହା ଅନେକ ପ୍ରକାରର ରୋଗର ବାହକ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ରୋଗଗ୍ରୁଷ ଗଛରୁ ଏହା ସୁମ୍ବ ଗଛକୁ ମଧ୍ୟ ଆକ୍ରାନ୍ତ କରିଥାଏ । ଏହାର ନିଯନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଏସିଫେନ୍ ୧ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ଲିଟର ବା ଇମିଟାକ୍ୟୁପିଡ଼ ୩ ମି.ଲି. ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଲାଇ ପ୍ରଯୋଗ କରିବା ଉଚ୍ଚତା ।

ଫଳବିନ୍ଦୀ ପୋକ

ଛୋଟ ଛୋଟ ଲାର୍ତ୍ତା ବା ସଂବାଳୁଆ ପତ୍ର ଖାଇବା ସହିତ ପତ୍ରର ସବୁକ କଣାକୁ ବି ନଷ୍ଟ କରିଦିଅନ୍ତି । ଏହାକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ସମନ୍ଦିତ କାଟ ନିଯନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚ୍ଚତା । କ୍ରିନାଲଫ୍ସ୍ ୧.୫ ମି.ଲି. ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଲାଇ ପ୍ରଯୋଗ କଲେ ଏଥରୁ ରକ୍ଷା ମିଳିଥାଏ ।

ପତ୍ର ଦାଗ ଓ ରୋଗ (ପ୍ରକଟିଶ୍ଵରା)

ପତ୍ର ଉପରେ ଖଇରିଆ ରଙ୍ଗର ଗୋଲାକାର ଦାଗ ହୋଇଯାଏ, ପାହାର ଧାର ଇଷଟ ଲାଲ ରଙ୍ଗର ହୋଇଥାଏ । ଏହାର ନିଯନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟାରିଷ୍ଟିନ୍ ୧ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଲାଇ ସିଂଦନ କଲେ ଏହାକୁ ଦମନ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

ଆନ୍ତ୍ରାକମୋଇ ରୋଗ

ଏହି ରୋଗ ଗଛର କୋମଳ ଅଂଶକୁ ଆକ୍ରାନ୍ତ କରିଥାଏ କିନ୍ତୁ ପତ୍ର ଏବଂ ଫଳରେ ଏହାର ଲକ୍ଷଣ ବେଶି ଦେଖାଯାଏ । ଏହି ରୋଗରେ ଗୋଲ ଗୋଲ କଳା ଦାଗ, ଲାଲ ବା ନାରଙ୍ଗ (ବାରଗଣୀ) ରଙ୍ଗ ପତ୍ରର ଧାରେ ଧାରେ ଦେଖାଯାଏ ଓ ମର୍ଦିରେ ମର୍ଦିରେ ଫଳକୁ ମଧ୍ୟ ଆକ୍ରାନ୍ତ କରିଥାଏ । ରୋଗର ପ୍ରକୋପ ବେଶା ହେଲେ ପତ୍ର ସବୁ ଝାଡ଼ି ପତ୍ର ଓ ଫଳକ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଗୋକିବା ପାଇଁ ବିହନ ବିଶେଷ ନରୁରା ହୋଇଥାଏ । କ୍ୟାପନ୍ତନ୍ ବା ଥରାମ ବୁଣୀବା ପୂର୍ବରୁ ୩ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି କି.ଗ୍ର. ମଞ୍ଜିରେ ମିଶାଇ ବୁଣ୍ଣୁ । କାର୍ବେଣ୍ଟାକିମ୍ ୨ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଲାଇ ପ୍ରଯୋଗ କଲେ ରୋଗର ସଂକ୍ରମଣ କମ ହୋଇଥାଏ ।

ଆହେବୀ ରୋଗ

ଏହି ରୋଗ ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଗଛରେ ଦେଖାଯିଏ । ପତ୍ରର ଶିରା ସବୁ ହଳଦିଆ ପଢ଼ିଯାଏ ଓ ପରେ ପୁରା ପତ୍ରକୁ ହଳଦିଆ ହୋଇଯାଏ । ଫଳରେ ଗଛ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରଷ୍ଟୁତ କରି ନ ପାରି ଉପାଦନ ବାଧାପ୍ରାସାଦ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ରୋଗ ଧଳା ମାଛି ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟାପିଥାଏ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମେ ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଗଛ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ସେବୁରୁ ରୋଗଗ୍ରୁଷ ଗଛକୁ ଉପାଦି ପାଇବା ପାଇଁ ବା ପୋଡ଼ି ଦେବା ବା ପୋଡ଼ି ଦେବା ଉଚ୍ଚତା । ଏହା ପରେ ଧଳା ମାଛିର ନିଯନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଏସିଫେନ୍ ୧ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ଲିଟର ବା ଇମିଟାକ୍ୟୁପିଡ଼ ୩ ମି.ଲି. ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଲାଇ ପ୍ରଯୋଗ କରିବା ଉଚ୍ଚତା । ପ୍ରଥମ ସିଂଦନ ଫଳକୁ ହୁଏ ପରେ ଏବଂ ଦ୍ଵିତୀୟ ସିଂଦନ ୩୦ ଦିନ ପରେ କରିବା ଉଚ୍ଚତା । କିଛି ବର୍ଷ ହେବ ଏହା ଏକ ଉତ୍ସକର ସମସ୍ୟା ଭାବରେ ଦେଖାଦେଇଛି । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ରୋଗ ପ୍ରତିଗୋଧକ ଶକ୍ତି ରହିଥିବା କିଷମ ଯଥା, ଟି.ଏ.ଆର . ଏମ . ୧ ଓ କେ-୮୧ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଯଦି ରାଜନୋବିଷ୍ମଳ କଲୁଚର ଦ୍ୱାରା ନିଷିଦ୍ଧ ଭାବରେ ଉପଚାର କରିବା ଉଚିତ । ଏଥପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ୩୫୦ ଗ୍ରାମ ଶୁଭକୁ ୧ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ୨୫ ରୁଣୀ ୦ ମିନଟ୍ ଗରମ୍ କରି ଥଣ୍ଡା କରିବା ଉଚିତ । ପୁରୁଷଙ୍କ ଅନ୍ତରେ ମଞ୍ଜରି ପରିମାଣରେ ଉଚିତ । ପୁରୁଷଙ୍କ ଅନ୍ତରେ ମଞ୍ଜରି ପରିମାଣରେ ଉଚିତ । ରାଜନୋବିଷ୍ମଳ କଲୁଚର ଦ୍ୱାରା ବିହନ ଉପଚାର କଲେ ସେଇ ବିହନରୁ ଯେଉଁ ଗଛ ହେବ ସେ ଗଛର ଚେରେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଭାତୁଡ଼ି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ଯାହାକି ପବନାରଜାନ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବଢାଇ ଦେଇଥାଏ । ମୁଗ ଚାଷ ପରେ ମାଟିରେ ୩୦ ରୁ ୪୦ କି.ଗ୍ର. ପବନାରଜାନ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବଢାଇ ଦେଇଥାଏ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ମୁଗର ଉପାଦନ ମଧ୍ୟ ୧୫ ରୁ ୨୦ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ । ଏଣୁ ରାଜନୋବିଷ୍ମଳ କଲୁଚର ଦ୍ୱାରା ଉପଚାର କରିବା ନିଷାଦି ଆବଶ୍ୟକ ।

ଗ୍ରାଷକ ରତ୍ନରେ ମୁଗ ବୁଣୀବାର ପ୍ରକୃତ ସମୟ ୧୫ ମାର୍କରୁ ୧୫ ଏପ୍ରିଲ । ଏହା ଫଳରେ ବର୍ଷା ରତ୍ନ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଫଳର ଅମଳ ହୋଇଥାଏ । ମୁଗ ବୁଣୀଲା ବେଳେ ଧାତିକୁ ଧାତି ୩୦ ସେ.ମି ଏବଂ ଗଛକୁ ଗଛର ଦୂରତା ୧୦ ସେ.ମି. ହେବା ଉଚିତ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ସାଧାରଣତଃ ଧାନ କାଟିବା ପରେ ପରେ ଯଥା ରବି ରତ୍ନରେ ମୁଗ ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ । ଏଣୁ ରବି ଫଳର ପାଇଁ ମଞ୍ଜ ବୁଣୀବାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟ ଅନ୍ତେବର ରୁନ୍ତେମର ମଧ୍ୟରେ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ

ଘାସ ନିୟମାବଳୀ

ଘାସ ନିୟମାବଳୀ ପାଇଁ ଦୁଇଥର ହାତରେ ଘାସ ବାହିବା ଉଚିତ । ପ୍ରଥମ ଥର ଘାସବତ୍ରା ମଞ୍ଜ ବୁଣୀବାର ୨୫ ଦିନ ପରେ ଏବଂ ଦୁଇଟି ଥର ୪୫ ଦିନ ବା ଦେବମାସ ପରେ କରିବା ଉଚିତ । ଗ୍ରାଷକ ରତ୍ନରେ ଘାସର ସମ୍ପାଦନ ଓ ପରିଷାର ବିଷୟରେ କାରଣ ଗ୍ରାଷକ ରତ୍ନରେ ଘାସର ପରିମାଣ କମ ଥାଏ । ଏଥପାଇଁ ଲାଈସେ ୩ କି.ଗ୍ର. ହେବାରେ ୧୦୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଲାଇ ମଞ୍ଜ ବୁଣୀବାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକାରୀ କରିବା ଉଚିତ । ରବି ଫଳରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଔଷଧ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରାଯାଇପାରେ । ଫଳର ବୁଣୀବାର ୨୫-୩୦ ଦିନ ପରେ ମୁଖ୍ୟ ଘାସକୁ ଉପାଦିବା ପାଇଁ ଏଥରେ ଗୋଟିଏ ଥର ଘାସ ବାହିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ଜଳ ପ୍ରେତନ

ଖରିପ୍ ରତ୍ନରେ ଲଗାଯାଉଥିବା ଫଳର ପାଇଁ ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହି ରତ୍ନରେ ଜଳ ନିଷାମନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଉଚିତ । ରବି ରତ୍ନରେ ଗୋଟିଏରୁ ଦୁଇଟି ଜଳସେଚନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରଥମ ଜଳସେଚନ ଫଳର ବୁଣୀବାର ୨୦-୨୫ ଦିନ ପରେ ତଥା ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ୪୫ ଦିନ ପରେ କରିବା ଉଚିତ । ଗ୍ରାଷକ ରତ୍ନରେ ପ୍ରଥମ ଜଳ ସେଚନ ୨୦-୨୫ ଦିନ ପରେ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ୪୫ ଦିନ ପରେ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଜଳସେଚନ ଫଳ ହେବା ସମୟରେ କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି ବୁଣୀବା ସମୟରେ ମାଟିରେ ଜଳୀୟ ଅଂଶ ନଥାଏ ତାହେଲେ ଏକ ହାଲୁକା ଜଳ ସେଚନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଭଲ ଭାବରେ ମଞ୍ଜ ଗଜା ହୋଇଥାଏ ।

ଫଳ ପ୍ରରକ୍ଷଣ

ଆମ୍ ଫଳର ପରି ମୁଗ ଫଳର ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ପୋକ ଓ ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କିଛି ପୋକ ଥଥା ରୋଗ ଏବଂ ତାର ନିରାକରଣ ବିଷୟରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :

ତାଳି ଜାତୀୟ ଫଳର ମଧ୍ୟରେ ମୁଗର ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନ ରହିଛି । ଭାରତ ଏହାର ଜଳମୁଖ ଅଟେ, କିନ୍ତୁ ପୁଥିବାର ଅନେକ ଦେଶରେ ଏପରିକି ପାକିସ୍ତାନ, ବିଜାତିଆମିନ, ଶାଲିକା, ଥାଇଲାଣ୍ଡ, କଂପୁତ୍ରୀଆ, ଭିଏତନାମ, ଲାଙ୍ଗୋନେସିଆ, ଚାନ୍, ମାଲେସିଆ, ତାଙ୍ଗୁନ୍ତାନ ଭିତ୍ୟାଦି ଦେଶରେ ମୁଗ ଚାଷ କରାଯାଏ ଏବଂ ତାଳି ତାଳି ହେବାରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏହା ଖରିପ୍ (ବେର୍ଷା), ରବି ଏବଂ ଗ୍ରାଷକ ତିନୋଟି ଯାକ ରତ୍ନରେ ସୁରିଧାରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ । ଉତ୍ତର ଓ ମଧ୍ୟ ଭାରତରେ ଏହାର ଚାଷ ଖରିପ୍ ଏବଂ ଗ୍ରାଷକ ରତ୍ନରେ ସୁରିଧାରେ ଯଥା ବସନ୍ତ ରତ୍ନରେ ବା ଗ୍ରାଷକ ରତ୍ନରେ କରାଯାଏ । ଯେଉଁଠାରେ ଜଳ ସେଚନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ସେଠାରେ ରବି ଫଳର କଣ୍ଠ ପରେ ସାଧାରଣତଃ ଗ୍ରାଷକ ରତ୍ନରେ ମୁଗ ଫଳର ଚାଷ କରାଯାଏ ।

ମୁଗରେ ଉନ୍ନତ ମାନର ପୃଷ୍ଠାଯାର ଖାଦ୍ୟ ରହିଛି ତଥା ଗଜା ମୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଜୀବସାର ରହିଛି ଯାହା ଶରାର ପାଇଁ ଖୁବ୍ ଲାଭପ୍ରଦ । ମୁଗ ଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗୁ ଶରାରରେ ଲୌହ ଉପାଦାନ ଅଧିକ ମିଳିଥାଏ ଏବଂ ରକ୍ତରେ ରକ୍ତକଣ୍ଠିକାର ପରିମାଣ ବଢିଥାଏ । ମୁଗରୁ ତାଳି, ହାଲୁଆ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟକ୍ତିନ ତିଆରି ହୋଇଥାଏ । କ୍ଷାର ଦେଉଥାର ପଶୁ ମାନଙ୍କର ସାମ୍ପ୍ରେ ଭଲ ରହିବା ପାଇଁ ଓ ଅଧିକ ଦୂରୁ ଉପାଦନ ପାଇଁ ମୁଗକୁ ଗୋଗାଦ୍ୟ ହେବାରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ମୁଗ ତାଳି ଜାତୀୟ ଫଳର (legume) ହୋଇଥାରୁ ଏହା ବାୟୁମଣ୍ଡଳୀୟ ନିଷିଦ୍ଧ ଯକାରିକାରଜାନକୁ ଚେରେ ଥାବା ଗ୍ରାନ୍ଟୁରେ (ଭାତୁଡ଼ି) ରାଜନୋବିଷ୍ମଳ ଜାବାଶ୍ଵୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ସଂଗ୍ରହ କରି ରଖେ । ରାଜନୋବିଷ୍ମଳ ଜାବାଶ୍ଵୁ ମୁଗ ଫଳର ଚେରେ ଭାତୁଡ଼ି ସୃଷ୍ଟି କରି ଗଛକୁ ଗଛକାରିକାରଜାନ ଯୋଗାଏ ଏବଂ ମାଟିର ଉଚିତ ବର୍ତ୍ତନା ବଢାଇବା ପାଇଁ ମୁଗକୁ ଗୋଗାଦ୍ୟ ହେବାରେ ମଧ୍ୟ ସହଜରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ ।

ଏକ ହେକ୍ଟରରେ ଲଗାଯାଉଥିବା ମୁଗ ଫଳର ହାରାହାରି ୩୦-୪୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପବନାରଜାନ ସଂଗ୍ରହ କରି ପାରିବ ଯାହା ଜମିର ଉର୍ବରତା ଦୃଢ଼ି କରିବା ସହିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମୟରେ ଲଗାଯାଉଥିବା ଫଳର ପାଇଁ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇଥାଏ । ମୁଗ ଚାଷ ଦ୍ୱାରା ଜମିରେ ବହୁଲ ପରିମାଣରେ ଜେବପଦାର୍ଥ ଜମା ହୋଇ ରହେ । ମୁଗ ତୋଳି ସାରିବା ପରେ ଯଦି ଜମିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ହେଲ କରି, ଗଛ ମାନଙ୍କୁ ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଏ ତେବେ ତାହା ଏକ ଉତ୍ତମ ସବୁଜ ସାର ଭାବରେ କାମ କରେ । ମୁଗକୁ ଶାରଦି ଧାନ ପରେ ମୁଖ୍ୟ ଫଳର ଭାବରେ ଲଗାଯିବା ସହିତ ଗ୍ରାଷକ ଚାଷ ବା ଅନ୍ତର୍ଭାବୀ ଫଳର ହେବାରେ ମଧ୍ୟ ସହଜରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ ।

ଭାରତ ବର୍ଷରେ ମୁଗ ଚାଷ ଅନେକ ରାଜୀବାର ଉଚିତ କରାଯାଏ । ମୁଗ ଚାଷରେ ଜମିର ଆୟତନ ଅନୁଷ୍ଠାରୀ ଓଡ଼ିଶା ପଞ୍ଚମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ (୨୫୪ ହଜାର ହେକ୍ଟର) ଉପାଦନରେ ଦେଶର ଶଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରୁଥିଲେ (୨୬ ହଜାର ଟଙ୍କା) । ସମଗ୍ରୀ ଭାରତ ବର୍ଷରେ ଆୟତନ ଓ ଉପାଦନରେ ରାଜୀବାର ଜମିପାତାର ଭାବରେ ରାଜୀବାର କରୁଥିଲେ (୨୫୫ ହଜାର ହେକ୍ଟର) । ଓଡ଼ିଶାରେ ମୁଗ ୨୭୯.୯ ହଜାର ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଚାଷ କରାଯାଏ, ଯେଉଁଠାରେ ଗଣ୍ଠ ଏବଂ ତାଳି ହେବାର ପରିମାଣ ପ୍ରଦିଶ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରୁଥିଲେ (୨୫୫ ହଜାର ହେକ୍ଟର) । ଓଡ଼ିଶାରେ ମୁଗ ୨୭୯.୯ ହଜାର ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଚାଷ କରାଯାଏ, ଯେଉଁଠାରେ ଗଣ୍ଠ ଏବଂ ତାଳି ହେବାର ପରିମାଣ ପ୍ରଦିଶ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରୁଥିଲେ (୨୫୫ ହଜାର ହେକ୍ଟର) । ଓଡ଼ିଶାରେ ମୁଗ ୨୮୦.୯ ହଜାର ଟଙ୍କା ଅନେକ ମିଳିକାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦିଶ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରୁଥିଲେ (୨୫୫ ହଜାର ହେକ୍ଟର) । ଆଶ୍ରମପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଗଜପ୍ତାନ, ବିହାର ଭାବରେ କର୍ତ୍ତାକ ଆଦି ରାଜ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ମୁଗ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ ।

ମୁଗ ଚାଷ ଉପରେ ବିଶେଷ ଧାରାଦେବା ବିଗ ଗ୍ରାହିକ ହେଲା:

ଜଳବାଶ୍ଵୁ

ଉତ୍ତର ଭାରତରେ ମୁଗ ଚାଷ ସାଧାରଣତଃ ଖରାଦିନେ ଏବଂ ଖରିପ୍ ରତ୍ନରେ କରାଯାଏ କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବ ତଥା ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ଏହା ରବି ରତ୍ନରେ ଲଗାଯାଏ । ଏହି ଚାଷ ପାଇଁ ଉତ୍ତର ଭାବରେ କରାଯାଇପାରେ । ସମୁଦ୍ର ପରିମାଣରୁ ୨୦୦୦ ରୁ ୩୦୦୦ ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଚିତତାରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଚାଷ ଖରିପ୍ ଭାବରେ କରାଯାଇପାରେ । ସମୁଦ୍ର ପରିମାଣରୁ ୨୦୦୦ ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଚିତତାରେ ଏହାର ଚାଷ ଖରିପ୍ ଭାବରେ କରାଯାଇପାରେ ।

ମୁକ୍ତିକା

ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ମୁଗ ଚାଷ ଲାଲ ଲାଗେରାଇନ୍ ମାଟିରୁ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ର କଳା ଭାଗୀ ମାଟି ସହ ରାଜସ୍ଥାନର ବାଲିଆ ମାଟିରେ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଦୋରସା ତଥା ବାଲିଆ ଦୋରସା ମାଟିରେ ଏହାର ଚାଷ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଫାର୍ମଲ ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ଜଳ କ୍ଷତିକାରକ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଜଳ ନିଷାସନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବା ଉଚ୍ଚିତ । ଅଧିକ କ୍ଷାରୀୟ ବା ଅମ୍ଲୀୟ ମାଟିରେ ଏହା ଚାଷ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ଅମ୍ଲୀୟ ମାଟିରେ ଉପାଦନ ବଢାଇବା ପାଇଁ ରୂପ୍ରେସ୍ ପ୍ରତି ଏକରରେ ୨୫୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୂପ୍ରେସ୍ କିମି ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ ଚାଷ କରିବା ସମୟରେ ମାଟି ସହିତ ମିଶାଇଦେବା ଦରକାର । ମାଟି ଉଠାଇ ପଢାଳି କରି କିମା କିମି ହିତରେ ଚାଷ କଲେ ମଧ୍ୟ ଉପାଦନ ଭଲ ହୋଇଥାଏ ।

ବିହନ କିମା ନିର୍ବାଚନ

ପାଞ୍ଚଟି ଅଧିକ ଅମଳକଶମ ମୁଗ କିମା ଓଡ଼ିଶାରୁ ବିକଶିତ କରା ଯାଇଅଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା, ଧଉଳି, ସୁଜାତା, ଜ୍ୟୋତି, କାମଦେବ ଓ ଦୁର୍ଗା । ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଧଉଳି, ସୁଜାତା ଓ ଦୁର୍ଗା ସମସ୍ତ ରତ୍ନ ଯଥା ବର୍ଣ୍ଣ, ରତ୍ନ ରତ୍ନ ପୂର୍ବରୁ ରବି ତଥା ଗ୍ରାଷ ରତ୍ନରେ ଚାଷ କରାଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ଜ୍ୟୋତି କିମାମ ଶାତ ଓ ଗ୍ରାଷ ରତ୍ନରେ ସଫଳ ଭାବେ ଚାଷ କରାଯାଇ ପାରିବ । କାମଦେବ, ଦୁର୍ଗା ଓ ଧଉଳି ଇତ୍ୟାଦି କିମାମ ଏକର ପିଛା ୧୨-୧୫ କ୍ଷିଣ୍ଣାଳ ଅମଳ ଦେଉଥିବା ବେଳେ ଜ୍ୟୋତି ଓ ସୁଜାତା ୮-୧୦ କ୍ଷିଣ୍ଣାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମଳ ଦେଉଥାଏ । ଏହାଛତା ଆଉ କେତେକ କିମା ଓଡ଼ିଶାରେ ସଫଳ ଭାବେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ବର୍ଣ୍ଣା ରତ୍ନରେ ହେଉଥିବା କିମା ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା କେ-୮୧(K-851) ପି.ଟି.ଏମ.-୪୪(PDM-54), ପି.ଟି.ଏମ.-୧୩୯ (PDM-139), ଏଚ୍.ମ୍ୟୁ.ଏମ.-୧ (HUM-1) ଏବଂ ପୁଷ୍ପା ବିଶାଳ । ଏ ସବୁ କିମା ପ୍ରାୟ ୨୫-୨୦ ଦିନରେ ଅମଳ ହୁଏ ଏବଂ ହେକୃର ପିଛା ୧-୮ କ୍ଷିଣ୍ଣାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମଳ ଦେଉଥାଏ ।

ରବି ଫାର୍ମଲ ପୂର୍ବରୁ (ମେୟଟେମ୍ୱର-ଅକ୍ଷ୍ୱାବର) ରେ ଭଲହେଉଥିବା କିମା ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା: ଟି.ଏ.ଆର.ଏମ.-୧ (TARM-1), ପୁଷ୍ପା-୯୦୭୨ (PUSA-9072), ଏଲ.ଜି.ଜି-୪୭୦ (LGG-460) । ଏ ସମସ୍ତ କିମାମ ୨୫ ରୁ ୨୦ ଦିନରେ ଅମଳ ହୋଇଥାଏ (ଟି.ଏ.ଆର.ଏମ.-୧ ର ଅମଳ ସମୟ ୨୦-୨୫ ଦିନ) ଏବଂ ହେକୃର ପିଛା ୮.୦ ରୁ ୮.୫ କ୍ଷିଣ୍ଣାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମଳ ଦେଉଥାଏ ।

ରବି ଫାର୍ମଲ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ କିମା: ଟି.ଏ.ଆର.ଏମ.-୧(TARM-1), ଟି.ଏ.ଆର.ଏମ.-୨(TARM-2), ପୁଷ୍ପା-୯୦୭୨ (PUSA-9072), ପୁଷ୍ପା-୯୫୩୧ (PUSA-9531), ଏଲ.ଜି.ଜି-୪୧୦ (LGG-410), ଏଲ.ଜି.ଜି 460 (LGG-460), ଏସ୍.୬୮.୬୯୮୮ (SML-668), ଓ.ବି.ଜି.ଜି-୫୨ (OBGG-52) ଓ ପ୍ରକ୍ଷା । ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଟି.ଏ.ଆର.ଏମ.-୧ (TARM-1) ଓ ପ୍ରକ୍ଷା ୨୦-୨୫ ଦିନରେ; ବାକି କିମା ଗୁଡ଼ିକ ୨୫-୨୦ ଦିନରେ ଅମଳ ହୁଏ । ଏ ସବୁ କିମା ଗୁଡ଼ିକରୁ ୮-୮ କ୍ଷିଣ୍ଣାଳ ହେକୃର ପିଛା ଅମଳ ମିଳିଥାଏ ।

ବନ୍ଦ ଅଥବା ଗ୍ରାଷ ରତ୍ନ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ କିମା (ଫେବ୍ରୁଆରୀ-ମାର୍ଚ): ପି.ଟି.ଏମ. ୨ (PDM-2), ପି.ଟି.ଏମ ୪୪ (PDM-54), ସମ୍ବାଦ, ଏଚ୍.ମ୍ୟୁ.ଏମ.-୧୨ (HUM-12), ଆଇ.ପି.ଏମ-୦୨୦୩ (IPM-02-03) ଏ ସମସ୍ତ କିମାମ ୨୦ ରୁ ୨୫ ଦିନରେ ଅମଳ ହୁଏ ଏବଂ ୯.୦ ରୁ ୯.୫ କ୍ଷିଣ୍ଣାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମଳ ଦେଉଥାଏ ।

ଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ

ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି

ମୁଗ ଚାଷ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଥର ଜମିକୁ ଭଲଭାବରେ ଚାଷ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତାପରେ ଆଉ ଦୂଇ ଥର ହାଲୁକା ଭାବରେ ହେଲ କରି ମଇ ଦେଲେ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି କାମ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ । ରତ୍ନ ରତ୍ନରେ ଧାନ ଅମଳ ହେବାପରେ ମୁଗ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଣରେ ଧାନ ଫାର୍ମଲ ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ଛଟାବୁଣ୍ଟା କରାଯାଏ । ଏହାକୁ ଅମ୍ବନ୍ଦା ବା ଅଛରା ବୁଣ୍ଟା କୁହାଯାଏ । ଏଲ.ଜି.ଜି.-୪୭୦ ଓ ପ୍ରକ୍ଷା କିମା, ଏଭଳି ଚାଷ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ । ଗ୍ରାଷ ବା ବସନ୍ତ ରତ୍ନରେ କେନାଲ ଜଳ ସେଟିତ ଅସ୍ତନର ତଳଭାଗରେ ଏବଂ ରତ୍ନ ଜଳସେଚନ ସୁରିଧା ଥିବା ଅସ୍ତନରେ, ମୁଗ ଦ୍ଵିତୀୟ ଫାର୍ମଲ ହିସାବରେ, ଯଥା, ଚିନାବାଦାମ, ସୋରିଷ, ଆଲୁ ଓ ଗହମ ଅମଳ କରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଲଗାଯାଇଥାଏ । ମାଟିରେ ଜଳୀୟ ଅଂଶ ଥିଲେ, ଏହା ଗଜାହେବା ପାଇଁ ଅମଳର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସହାୟକ ହୁଏ । ଏଣୁ ମାଟିର ଜଳୀୟ ଅଂଶ କମ ଥିଲେ ଫାର୍ମଲ ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ ହାଲୁକା ଜଳସେଚନ ନିଷାତି ଆବଶ୍ୟକ ।

ସାର ପ୍ରୟୋଗ

ରବର ମାଟିରେ ମୁଗ ଚାଷ କଲେ ମାଟିରେ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରାୟ ୭୫ ପଦି ନିଧାଏ କିମା ଅନୁମୋଦିତ ହାର ଠାର କମ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ । ସାଧାରଣ ୭୫ ମୁଗ ଫାର୍ମଲ ପାଇଁ ହେକୃର ପ୍ରତି ୧୫-୨୦ କି.ଗ୍ରା ସବକ୍ଷାରଜାନ ଏବଂ ୪୦-୪୫ କି.ଗ୍ରା ଫାର୍ମଲ ପରେ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚ୍ଚିତ । ହେକୃର ପ୍ରତି ୧୦୦-୧୧୦ କି.ଗ୍ରା ଉଚ୍ଚିତ । ଏହା ଉଚ୍ଚିତ ପାଇଁ ଏବଂ କିମା କିମା ଉଚ୍ଚିତ ପାଇଁ ଏହା ଉଚ୍ଚିତ ।

ବିହନ ପରିମାଣ, ବିଶେଷାଧନ ଏବଂ ଲଗାଇବା ପ୍ରଣାଳୀ

ମୁଗର କିମା ଓ ଦାନାର ଆକାର ଅନୁଯାୟୀ ବିହନ ହାର ହେକୃର ପିଛା ୨୫-୩୦ କି.ଗ୍ରା ହେବା ଉଚ୍ଚିତ । ଦେଶ ମୁଗର ଦାନା ଛୋଟ ଥିବାରୁ ଏହା ପ୍ରତି ହେକୃର ୨୦ କି.ଗ୍ରା ଅନୁସାରେ ଏବଂ ଯଦି ମୁଗକୁ ସବୁଜ ଗୋଖାଦ୍ୟ ହିସାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ତେବେ ହେକୃର ପିଛା ୩୦ କି.ଗ୍ରା ହିସାବରେ ଲଗାଯିବା ଉଚ୍ଚିତ ।

ଫାର୍ମଲ ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ ବିହନ ବିଶେଷାଧନ କରିବା ନିତାତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ବିହନ ବିଶେଷାଧନ ଦ୍ୱାରା ଅନେକ ପ୍ରକାରର କବକ ଜାତୀୟ ରୋଗରୁ ଗଛକୁ ରକ୍ଷା ମିଳିଥାଏ । କବକ ନାଶକ ଔଷଧ ମଧ୍ୟରେ କ୍ୟାପରନ, ଥରାମ ବା କାର୍ବେଣ୍ଟାଜିମ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏକୁ ପ୍ରତି କି.ଗ୍ରା. ୨୫ ରୁ ୨୫ ଗ୍ରାମ ହିସାବରେ ମଞ୍ଜିକୁ ଔଷଧରେ ବିଶେଷାଧନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଜେବେ କବକ ନାଶକ ଗ୍ରାଇକୋଡ଼ରମା ଭିରିତି ୧ କି.ଗ୍ରା. ମଞ୍ଜି ପ୍ରତି ୫ ଗ୍ରାମ ହିସାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚ୍ଚିତ । ମଞ୍ଜି ପ୍ରରିଷାର ଜାଗାରେ ବା ପଳିଥିନ୍ ଉପରେ ଛାଇ ଜାଗାରେ ରଖି ଅଥ ପାଣି ଦେଇ ଜିଜାଇବା ଉଚ୍ଚିତ । ତାହାପରେ ଔଷଧକୁ ଭଲଭାବରେ ହାତ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜି ସହିତ ମିଶାଇ ୨ ରୁ ୨ ଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାଇଥିବା ଜାଗାରେ ଶୁଖୋଇ ଲଗାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ।

